

Yttrande

Dnr 21UN90
2021-08-25

Utbildningsdepartementet

Yttrande från Gävle kommun över departementspromemoria – Nationell plan för trygghet och studiero (Ds 2021:13)

Sammanfattning

Inledningsvis vill Gävle kommun framhålla att trygghet och studiero är mycket komplexa frågor som inte går att lösa med enkla medel. Sannolikt krävs ett mer omfattande arbete för att åstadkomma trygghet och studiero än de förändringar som föreslås i promemorian. Det behövs ett ökat arbete med bland annat relationer, tydliga ledare i klassrummet och anpassning av undervisningen. Kärnan är en strukturerad och varierad undervisning där kunskaper och värden är integrerade och där det finns goda relationer mellan lärare och elever och mellan elever.

Gävle kommun anser att ökad detaljreglering kring det systematiska kvalitetsarbetet kan få negativa konsekvenser för skolans och huvudmäns möjlighet att styra över kvalitetsarbetet. För att bli meningsfullt och utvecklande måste utgångspunkten för förskolans/skolans kvalitetsarbete vara den egna verksamhetens förutsättningar och analys. Detsamma gäller huvudmannens samlade kvalitetsarbete. Risken med ökad reglering är att kommunens och statens styrning och uppföljning inte går att kombinera, resultatet kan bli redovisningar för någon annans skull och därmed öka administrationen för skolans medarbetare och ledare samt för huvudmännen. Om syftet med flera av de föreslagna åtgärderna är att Skolinspektionen ska kunna utöka sina möjligheter att förelägga huvudmännen så anser Gävle kommun att det bör kunna göras inom ramen för nuvarande lagstiftning.

Gävle kommun ser positivt på förslagen kring klagomålshantering och arbetar redan i den riktningen, dock kan det vara mer utmanande för huvudmän med mindre resurser.

5.2 Ansvaret för det förebyggande arbetet inom trygghet och studiero och terminologin förtydligas

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det är bra att det delas upp och förtydligas och att området aktualiseras. Att ha en gemensam definition underlättar. Det ställer också krav på huvudmannen att systematiskt arbeta med båda delarna.

6.2 Regleringen av det systematiska kvalitetsarbetet ska förtydligas

Gävle kommun är positiv till den första delen av förslaget, men är tveksam till vilken skillnad det kommer innebära.

En analys av de bakomliggande orsakerna som sådan är positivt. Det är något som verksamheter och huvudman redan gör för att leva upp till den lagstiftning som finns. I relation till den andra delen av förslaget i 6.2. finns dock en fara att den nivån som anses vara en tillräckligt fördjupande analys av faktorerna kan bli alltför omfattande, eftersom förslaget innehåller både ökad reglering och framtagande av nationella delmål och indikatorer.

Gävle kommun anser att ett effektivt systematiskt kvalitetsarbete kräver att den aktuella skolenheten, under rektors ledning och med stöd av huvudmannen, självständigt kan genomföra den analys som behövs utifrån de förutsättningar och den analys som föreligger på den aktuella skolenheten. På skolenhetsnivå bör kraven på analys vara att den genomförs, att den pedagogiska personalen deltar och känner sig delaktiga i arbetet samt att den används i det fortlöpande arbetet. Med en alltför snäv definition av vad som ska analyseras riskerar att arbetet blir något som görs utifrån någon annans behov än den aktuella skolenheten. I ett sådant fall kan syftet med det systematiska kvalitetsarbetet förändras ifrån att utveckla verksamheten till att redovisa verksamheten. Det kan också leda till ökad administration för skolans medarbetare och chefer samt för huvudmannen.

Gävle kommun är negativ till den andra delen av förslaget.

Att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas är problematiskt. Risker är en omfattande detaljreglering genom kombinationen

av förslagen om nationella föreskrifter, delmål och indikatorer kopplat till rättspraxis.

”Den skarpare och mer konkreta regleringen som föreslås skulle innebära att huvudmän och skolor inte ges samma möjligheter som idag att själva besluta om hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas” – ett citat från sidan 137.

Gävle kommun menar att det med nuvarande lagstiftning finns en möjlighet för huvudmannen att samordna den statliga och kommunala styrningen och uppföljningen och därmed undvika onödig dokumentation och administrativt arbete. Det är något som riskerar omöjliggöras med förslaget till mer detaljerad reglering. Som beskrivits ovan är risken stor att det systematiska kvalitetsarbetet utifrån en detaljerad reglering mer kommer att upplevas som en redovisning för någon annans behov än det egna behovet av ett systematiskt arbete för att utveckla den enskilda skolan och huvudmannens verksamheter. Risken är också stor att den administrativa bördan ökar, något som utredningen själva nämner.

På sikt finns det risk för att allt mer detaljerad reglering inom förskolans och skolans område försvagar det kommunala självstyret.

Gävle kommun vill påpeka att i lagstiftning som fanns före den nu gällande skollagen har det på olika sätt funnits en mer detaljerad reglering av det systematiska kvalitetsarbetet. Gävle kommuns erfarenheter av den mer detaljerade regleringen är att den inte lett till ett mer utvecklat systematiskt kvalitetsarbete och bättre resultat, snarare mer redovisning efter en mall.

6.3 Ett föreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta

Gävle kommun är negativ till förslaget.

Gävle kommun menar att det borde gå att ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna inom nuvarande lagstiftning. En ökad detaljreglering av det systematiska

kvalitetsarbetet för alla skolor och huvudmän är en oproportionerligt stor förändring i förhållande till Skolinspektionens möjlighet till förelägganden.

7.2 Huvudmannen ska ha ett tydligare ansvar för klagomålshantering

Gävle kommun är positiv till förslaget.

Gävle kommun arbetar redan idag i enlighet med de förändringar som förslaget skulle innebära. Det bör dock påpekas att Gävle kommuns storlek innebär att det finns rimliga möjligheter medan det för mindre kommuner och huvudmän kan innebära mycket påtagliga konsekvenser och långtgående förändringar.

7.3 Det ska tas fram stöd för skolors kommunikation och samarbete med vårdnadshavare

Gävle kommun är positiv till förslaget.

Gävle kommun menar att kommunikationen mellan skola och vårdnadshavare är central och något som är avgörande för att hantera synpunkter och klagomål. Ett nationellt framtaget dokument kan vara ett stöd för huvudmännen, men behöver ses som en del av arbetet med kommunikation och goda relationer med vårdnadshavare. Gävle kommun är dock positiv till förslaget eftersom det kommer innebära mer stöd i vårt eget arbete och att informationsmaterialet inte är tvingande att använda.

8.2 Lärare och rektorer ska få bättre tillgång till befintligt stöd när det gäller trygghet och studiero

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det behövs stöd på området. Detta borde även påverka lärarutbildningarna genom att man där lyfter vad man som lärare behöver kunna för att klara av uppdraget.

8.3 Det ska tillhandahållas kompetensutveckling för elevassistenter och resurspersonal

Gävle kommun är positiv till förslaget. Antalet elevassistenter och resurspersoner har ökat i antal och de har inte alltid den utbildning som skulle

behövas för uppdraget. Utifrån den bas som tas fram måste sedan huvudmännen utveckla kompetensen ytterligare utifrån behov.

9.2 Elevernas delaktighet i arbetet med ordningsreglerna ska säkerställas och hur de följs ska följas upp

Gävle kommun är positiv till förtydligandet att ordningsregler ska följas upp. Det kommer sannolikt att leda till diskussion kring att utveckla ordningsreglerna vilket är positivt. Det är dock tveksamt om den del som förslaget som rör delaktighet kommer att göra någon skillnad för grundskolans del då det redan är formulerat i skollagen att eleverna ska delta. Gävle kommun är positiv till förslaget för gymnasieskolans del där det bedöms komma göra skillnad.

9.3 Vårdnadshavarna ska få information om skolans ordningsregler

Gävle kommun ser det redan som självklart att vårdnadshavarna ska få information om skolans ordningsregler. Det som kan ses som positivt med förslaget är att det kan tydliggöra att man aktivt måste arbeta med ordningsreglerna. Gävle kommun vill tillägga att informera vårdnadshavare om ordningsregler inte löser frågan om trygghet och studiero. Viktigare är att anpassa undervisningen, att läraren är en tydlig och god lärare, förutsägbarheten i klassrummet och att det är tydligt för eleverna vad som förväntas av dem.

10.3 Mobiltelefoner ska endast användas efter lärarens instruktion när undervisning pågår

Gävle kommun är positiv till formuleringen, även om man inte ser den konkreta skillnaden mot vad som gäller i nuläget.

10.4 Ökade möjligheter att omhänderta mobiltelefoner

Gävle kommun är positiv till förslaget utifrån möjligheten att omhänderta mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om det finns risk för att elever kan utsättas för kränkande behandling. Detta är dock inte helt enkelt, förbud för mobiler är ibland nödvändigt och kan andra gånger vara kontraproduktivt. Skolan behöver hitta ett förhållningssätt där man följer den digitala utvecklingen och lär eleverna att förhålla sig till det.

11.4 All personal ska ha allmänna befogenheter för att säkerställa trygghet och studiero

Gävle kommun är positiv till förslaget. Eftersom det finns andra personalgrupper i skolan utöver rektor och lärare är det viktigt att även dessa kan ingripa och säkerställa trygghet och studiero.

11.5 Stöd för skolans personal att agera i svåra situationer

Gävle kommun är positiv till förslaget. Ett stödmaterial kan ge lärare och medarbetare stöd vid svåra sammanhang där de inblandade parternas reaktioner ofta är svåra att förutse. Gävle kommun skulle gärna se en koppling mellan detta material och de yrkesetiska principerna för lärare.

12.4 Tillfälliga placeringar ska vara enklare att genomföra

Gävle kommun är positiv till att förslaget som kommer att göra det lättare att omplacera elever. Kommunen förutsätter givetvis att insatser gjorts för att förebygga att detta sker.

12.5.1 Det ska vara tydligt att en elev kan stängas av omedelbart när säkerheten bedöms hotad

Gävle kommun anser att det redan är tydligt för grundskolans del men är positiv till förslaget för gymnasieskolans del.

12.5.2 Det ska bli enklare att besluta om avstängning i upp till två veckor i de frivilliga skolformerna

Gävle kommun är positiv till förslaget. Det är bra att harmonisera reglerna för de olika skolformerna, att rektor kan fatta beslut så det går snabbare och att man inte alltid behöver samråda med socialnämnden.

12.6 Det ska vara tydligt vilka bestämmelser som finns om placering av elever vid skolenheter

Gävle kommun är positiv till förslaget.

Evelyn Klöverstedt

Ordförande

Utbildningsnämnden i Gävle kommun